

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/120/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116221152
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116221152.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne P. W., B.. X.X.XXXX, X. P. L., B. D.. X. Č.. XX, právne zastúpenej JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom v Stropkove, na Námestí SNP č. 7, p r o t i žalovanému Provident Financial, s.r.o., so sídlom Bratislave, na Mlynských Nivách č. 49, právne zastúpenému De minimis, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Lovinského č. 22, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 17.5.2017 č.k. 11Csp/121/2016 - 86 takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že strany uzavreli dňa 10.3.2011 formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou žalovaný poskytol žalobkyňu spotrebiteľský úver za administratívny poplatok 71,50 Eur s dohodnutou úrokovou sadzbou 23,80 % ročne. Žalobkyňa sa zaviazala žalovanému zaplatiť sumu 625,74 Eur a to v 45 týždenných splátkach vo výške 13,91 Eur , pričom posledná splátka predstavovala sumu 13,70 Eur. Termín konečnej splatnosti úveru bol stanovený na 7. deň 45 - teho týždňa po dni uzavretia zmluvy. V zmluve je uvedená RPMN vo výške 69,34% a priemerná hodnota RPMN vo výške 41,39 %. Predpoklady použité na výpočet RPMN sú uvedené na druhej strane príslušnej zmluvy.
3. V ten istý deň obe strany uzatvorili aj zmluvu o zabezpečení splátok úveru, v ktorej sa uvádza, že žalovaný sa zaväzuje za odmenu počas platnosti danej zmluvy pravidelne poskytovať službu spočívajúcu v prevzatí peňažnej hotovosti určenej na úhradu splátky na základe zmluvy uzavretej medzi stranami a to za celkovú odmenu 257,50 Eur. Žalobkyňa sa zaviazala túto odmenu splácať v 45 týždenných splátkach po 5,72 Eur, pričom posledná splátka predstavovala 5,82 Eur a to počas doby splácania spotrebiteľského úveru uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere.
4. Podľa karty splátok žalobkyňa zaplatila celkovo sumu 664,89 Eur, pričom posledná úhrada bola dňa 16.7.2011 vo výške 329,89 Eur. Z karty splátok vyplýva aj to, že k úhrade došlo po zľave, pričom žalobkyňa svoj dlh voči žalovanému v celom rozsahu uhradila.
5. Vo veci sa muselo prejudiciálne posúdiť, či úver poskytnutý žalobkyňu zo strany žalovaného sa má považovať za bezúročný a bez poplatkov podľa ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a to v dôsledku absencie náležitosti zmluvy v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ tohto zákona.
6. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v ustanovení § 9 ods. 2 citovaného zákona. Medzi nimi je pod písm. f/ uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a pod písm. k/ je uvedená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

7. Pokiaľ ide o náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy nestačí, ak tento údaj si spotrebiteľ dokáže vypočítať z ďalších údajov v zmluve, pričom v danom prípade by išlo o 7. deň 45. týždňa po dni uzavretia zmluvy. Nemožno termín splatnosti úveru nahrádzať matematickým výpočtom osobitne pri početných týždenných splátkach, ako to bolo v prípade danej zmluvy. Spotrebiteľ totiž musí mať jasno už pri uzavretí zmluvy akú dlhú dobu a do kedy má úver splácať, veď práve to je účelom citovaného zákonného ustanovenia. Konečná splatnosť úveru by mala byť uvedená minimálne konkrétnym mesiacom a rokom, pokiaľ termín splatnosti splátok zo zmluvy je jasný a transparentný. Keďže počet splátok je ďalšou povinnou náležitosťou zmluvy a to podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy zákonodarca nemohol mať na mysli pri stanovení doby trvania zmluvy a termínu splatnosti úveru počet splátok. Aj podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere sú povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedené v článku 10 ods. 2 a medzi nimi pod písm. h/ sa uvádza počet splátok a pod písm. c/ dĺžka trvania zmluvy o úvere. Vychádzajúc z tejto smernice teda počet splátok nemôže predstavovať dĺžku trvania zmluvy, keďže počet splátok sa uvádza pri ďalšej spomínanej náležitosti zmluvy.

8. Výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy a jeho aplikácia musí byť v súlade so zmyslom a účelom citovaného zákona. Predpísaná písomná forma musí byť zachovaná vo vzťahu k podstatným obsahovým náležitostiam, ktoré sú vymenované v § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 písm. a/ tohto právneho predpisu. Pokiaľ zmluva neobsahuje niektorú z náležitostí vymenovaných v ustanovení § 11 ods. 1 písm. a/ nie je zároveň vo vzťahu k tejto náležitosti zachovaná písomná forma.

9. Žalobkyňa by teda žalovanému mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru 500 Eur, zaplatila mu však 664,89 Eur. Táto suma však predstavuje nielen splácanie úveru, ale aj odmeny zo samostatnej zmluvy o zabezpečení splátok úveru. Žalobkyňa totiž uzatvorila aj ďalšiu samostatnú zmluvu o zabezpečení splátok, hoci naväzujúcu na úverovú zmluvu a v zmysle nej mala žalovanému zaplatiť odmenu 257,50 Eur. V žalobe sa však žalobkyňa vôbec nezaoberala touto zmluvou a nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnila výlučne už citovanými zákonnými ustanoveniami v súvislosti so zmluvou o úvere. Nakoľko predmetom sporu bol len nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o úvere, pričom úver bol vyhodnotený ako bezúročný a bez poplatkový, žalobkyňa by za úver mala zaplatiť len 500 Eur a zo zmluvy o zabezpečení splátok úveru odmenu vo výške 257,50 Eur. Túto odmenu je potrebné výrazne redukovat' vzhľadom na predčasné ukončenie zmluvy a to na sumu 97,24 Eur (17 splátok po 72 Eur), čo znamená, že bezdôvodné obohatenie žalovaného predstavuje rozdiel súm 664,89 Eur a 597,24 Eur.

10. V dôsledku námietky premlčania vznesenej žalovaným bolo potrebné sa touto v konaní zaoberať.

11. Tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia lehota plynie odo dňa poslednej úhrady žalobcu t.j. 16.07.2011. Hoci subjektívna lehota v zmysle zákona plynie od doby, kedy sa oprávnený subjekt dozvedel o bezdôvodnom obohatení povinného subjektu a o jeho výške, túto vedomosť je potrebné odvíjať od toho, kedy žalobca získal vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodit' toto bezdôvodné obohatenie. Nie sú teda vôbec relevantné jeho právne znalosti, teda či vedel o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov. Uvedený záver možno vyvodit' z viacerých rozsudkov Najvyššieho súdu ČR pri totožnej právnej úprave a z rozsudku Najvyššieho súdu SR vydaného vo veci 1Cdo 67/2011. V zmysle týchto rozhodnutí vedomosťou podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale skutkových okolností, z ktorých možno dôvodit' zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Nie je teda významné či oprávnený má také právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť uvedené skutkové okolnosti.

12. Žalobkyňa sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedela v čase úhrady poslednej splátky, teda 16.7.2011 a je nemysliteľné, aby súd akceptoval jej názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty až od marca 2015, kedy sa údajne dozvedela o bezdôvodnom obohatení na základe právnej analýzy od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, teda po 4 rokoch. Takéto ponímanie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je neakceptovateľné a znamenalo by, že ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zbytočné, keďže každý oprávnený subjekt by si začiatok plynutia tejto lehoty prispôbil tak, aby nárok premlčaný nebol, keďže posúdenie by záviselo len od jeho tvrdenia.

13. Uplatnený nárok sa považoval za premlčaný aj v dôsledku uplynutia objektívnej premlčacej lehoty, ktorá je podľa súdu trojročná. Dôkazné bremeno o úmysle (či už priamom alebo nepriamom) žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne, bolo na tejto účastníčke. Priamy úmysel nie je možné preukázať. O nepriamy úmysel ide, ak žalovaný nechcel priamo sa bezdôvodne obohatiť, ale pre prípad,

ak k tomu dôjde, bol s tým uzrozumený. Navyše ani zo Smernice 2008/48/ES nevyplýva povinnosť uvádzať termín splatnosti úveru.

14. Pri posúdení dĺžky objektívnej premlčacej lehoty treba rozlišovať o aký nedostatok zmluvy spôsobujúci vznik bezdôvodného obohatenia sa jedná. Je rozdiel, ak veriteľ neuvedie v zmluve vôbec niektorú povinnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona, pri ktorej objektívne nie je spochybniteľný jej nedostatok a iné je, ak subjektívne môže sa vyjadrenie určitej náležitosti zmluvy vykladať rôzne. O takýto prípad ide aj pri náležitosti týkajúcej sa konečnej splatnosti úveru a termínu jeho splatnosti. Žalovaný ju poňal tak, že postačí uviesť počet týždňov. Súdna prax pri tejto otázke nie je jednotná a niektoré sudy považujú za postačujúce uvedenie počtu týždňov, keďže výpočtom sa dá zistiť do kedy sa má úver splácať. Pokiaľ teda aj sudy pripúšťajú spomínaný výklad, potom nemožno dospieť k záveru, že žalovaný sa úmyselne dopustil konania, ktorým sa bezdôvodne obohatil. Dôkazné bremeno na preukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť je na žalobkyni. Tá v tomto smere neprodukovala žiadny dôkaz a preto súd vychádzal z trojročnej objektívnej premlčacej lehoty plynúcej od poslednej úhrady žalobkyne.

15. Subjektívna aj objektívna premlčacia lehota začala plynúť 16.7.2011 a keďže žaloba bola podaná až 17.10.2016, súd prvej inštancie ju v dôsledku vznesenej námietky premlčania zamietol s poukazom na § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

16. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok zmeniť tak, aby jej žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Alternatívne požadovala rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedla, že ako spotrebiteľ uzatvárala so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere v dobrej viere a dôvodne očakávala, že tento ako profesionál na finančnom trhu, koná so znalosťou možného a dovoleného, čo by zodpovedalo jeho poctivému prístupu v podnikaní. O tom, že žalobkyni vzniklo bezdôvodné obohatenie, pretože výška nákladov úveru je objektívne neobhájiteľná sa skutočne dozvedela, až od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v marci roku 2015. Čestné prehlásenie tohto Združenia je súčasťou súdneho spisu. Prvoinštančný súd stotožňuje začiatok plynutia subjektívnej lehoty so začiatkom plynutia lehoty objektívnej, k čomu v tomto konkrétnom prípade nemohlo dôjsť. Takýto právny záver je logicky neudržateľný, pretože napriek jasnému zákonnému vymedzeniu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby sa takouto konštrukciou vytvorila jediná 2 - ročná subjektívno - objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobkyňa priamo v žalobe poukázala na nesplnenie si povinností uviesť údaj o konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Následne vo vyjadrení zo dňa 13.4.2017 poukázala na klamanie spotrebiteľa pri uvádzaní nesprávnej výšky RPMN, ktorej skutočná výška je na extrémnej úrovni 317,25 %, na rozkladanie poplatkov za účelom umelého znižovania ročnej úrokovej sadzby a s tým súvisiacich neprijateľných zmluvných podmienok v podobe administratívneho poplatku a poplatku za zabezpečenie splátok úveru. Napriek týmto skutočnostiam súd prvej inštancie nezistil ani len nepriamy úmysel žalovaného, ktorý takýmto sofistikovaným spôsobom požadoval od svojich klientov plnenia vo výške, ktoré možno kvalifikovať ako klasickú civilnoprávnu úžeru. Zároveň žalobkyňa poukázala na prevažujúcu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove, ktorú súd prvej inštancie z neznámych príčin neakceptuje. Porušenie zákonných povinností dodávateľov v kontraktačnom procese so spotrebiteľmi pri nevyhnutnosti poznania relevantnej právnej úpravy zo strany dodávateľov považuje aj právna veda za konanie úmyselné minimálne vo forme úmyslu nepriameho.

17. Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 17.5.2017 uznesením nepripustil zmenu žaloby o určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorú žalobkyňa navrhla podaním zo dňa 13.4.2017. Týmto nesprávnym procesným postupom bolo žalobkyni znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP). Žalobkyňa ako dominus litis navrhla toto rozšírenie žaloby aj napriek skutočnosti, že posudzovanie a vyhlásovanie neprijateľných zmluvných podmienok má súd povinnosť vykonávať ex offio, čo vyplýva z ustanovenia § 298 CSP, ale aj z judikatúry Súdneho dvora EÚ. Zistenie skutočností, či spotrebiteľská zmluva obsahovala neprijateľnú zmluvnú podmienku, má zásadný vplyv aj na posúdenie vznesenej námietky premlčania žalovanou stranou. Pripustenie zmeny žaloby vyplývalo zo skutkového stavu popísaného priamo v žalobe, ako aj v podaní zo dňa 13.4.2017. Výsledky doterajšieho dokazovania boli celkom jednoznačne podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, nakoľko uplatnený nárok v prevažnej časti vychádza práve z neprijateľných zmluvných podmienok.

18. Zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.3.2011, v ktorej je obsiahnutý administratívny poplatok, je podľa generálnej klauzuly ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľná a z tohto dôvodu podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Administratívny poplatok spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nerovnováha je daná skutočnosťou, že táto zmluvná podmienka je dohodnutá

celkom zjavne v neprospech spotrebiteľa, keď za bližšie neurčené fiktívne a neuskutočnené služby žalovaného musí žalobkyňa zaplatiť neprimeraný poplatok vo výške 71,50 Eur, ktorý prevyšuje aj úroky za poskytnutie celého úveru (§ 54,24 Eur). Zo zmluvy sa nemožno dozvedieť podstatu a zistiť, čo je predmetom tohto vedľajšieho predmetu plnenia. Bez určitého vyjadrenia predmetu plnenia spojeného s administratívnym poplatkom je dôvod na jeho vyhlásenie za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Administratívny poplatok stanovený pevnou sumou 71,50 Eur je poplatkom neopodstatneným a neakceptovateľným. Závisí od výšky poskytnutého úveru, čo je dôkazom neprimeranej výšky úrokov, ktoré sú len rozložené do dvoch položiek a fakticky navýšené o tento poplatok.

19. Zmluva o zabezpečení splátok úveru je napriek svojmu zavádzajúcemu názvu zmluvou, ktorá zakladá povinnosť obchodného zástupcu osobne vyberať týždenné splátky za poskytnutý úver primárne v domácnosti dlžníka alebo na inom dohodnutom mieste. Táto služba je poskytovaná za odplatu vo výške 51,5 % z poskytnutej istiny úveru. Poplatok za zabezpečenie splátok úveru je neprijateľný, pretože je netransparentný, neurčitý a neprimerane navyšuje náklady na doplnkovú službu spojenú s hotovostným inkasovaním splátok. Navyše žalovaný nezahrnutím tohto poplatku obchádza správny výpočet RPMN , čím dochádza ku klamaniu spotrebiteľa a nekalej obchodnej praktike.

20. Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

21. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 Civilného sporového poriadku preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobkyne je opodstatnené.

22. Pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa nesprávne dospelo k záveru, podľa ktorého predmetom sporu bol len nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o úvere a nie aj zo zmluvy o zabezpečení splátok úveru. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 164, 89 Eur, ktoré malo žalovanému vzniknúť v súvislosti s uzatvorením dvoch zmlúv so žalobkyňou dňa 10.3.2011 a to zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o zabezpečení splátok úveru. Žalobkyňa sa tak nepochybné domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vzniknutého z oboch týchto právnych úkonov.

23. Vo veci sa síce správne dospelo k záveru, že zmluva o úvere neobsahuje termín konečnej splatnosti úveru, ako jednu z podstatných náležitostí zmluvy o úvere vyžadovanú ustanovením § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, avšak z tohto zistenia vo vzťahu k žalovaným vnesenej námietke premičania neboli vyvedené tomu zodpovedajúce závery.

24. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere v čl. 22 zaviedla úplnú harmonizáciu svojich ustanovení spočívajúcu v tom, že členské štáty pri implementácii smernice nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa od ustanovení smernice odchyľujú.

25. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Smernica je mäkkším právnym nástrojom ako nariadenie , pretože umožňuje zladenie požiadavky na jednotu únieového práva s vôľou zachovať rozmanitosť národných úprav. Smernica sa ako právny predpis často používa napr. v oblasti vnútorného trhu , kde existujú podstatné rozdiely medzi úpravami jednotlivých členských štátov, aby sa umožnilo ich postupné zjednotenie. Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie je adresovaná iba členským štátom a nie všetkým fyzickým osobám. Ustanovenia smernice musia byť transponované do vnútroštátneho právneho poriadku s jednoznačnou záväznou právnou silou v podobe všeobecného záväzného právneho predpisu a s presnosťou a jasnosťou požadovanou na účely splnenia požiadavky právnej istoty. Až kým smernica nie je správne prebratá do vnútroštátneho práva dotknuté subjekty nemajú možnosť poznať rozsah svojich práv. Na tento stav právnej neistoty nemá vplyv ani prípadný rozsudok Súdneho dvora o nesplnení transpozície povinnosti členského štátu alebo rozsudok Súdneho dvora, ktorým bol určitým ustanoveniam tejto smernice priznaný priamy účinok. Až momentom správnej transpozície smernice nastáva právna istota, kedy fyzické a právnické osoby už musia poznať svoje práva vyplývajúce zo smernice a možno od nich požadovať, aby si uplatnili svoje práva. Ustanovenia smernice majú priamy účinok len vtedy, ak sú súčasne splnené nasledujúce podmienky a to, že uplynula transpozíčná lehota smernice, smernica nie je správne transponovaná alebo nie je zabezpečená jej úplná účinnosť, ustanovenie smernice zakladajúce právo pre jednotlivca alebo povinnosť pre členský štát musí byť dostatočne jasné, presné a nepodmienené a priama aplikácia nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, alebo založenie resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení. To znamená, že smernica nikdy nemôže mať horizontálny priamy účinok v sporoch medzi súkromnoprávnymi subjektami. Je logické, že ak si členský štát nesplnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky

tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej, resp. nesprávne prebratej smernice žiadna povinnosť.

26. Pre všetky spotrebiteľské spory, v ktorých sa rieši otázka, či má zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať termín konečnej splatnosti úveru je skutočnosť, že smernica zakotvuje tzv. úplnú harmonizáciu úplne irelevantná, pretože Slovenská republika pri implementácii smernice zo zákona povinnosť tzv. úplnej harmonizácie porušila. To, že Súdny dvor Európskej únie vo veci C-42/2015 potvrdil, že smernica sa má vykladať tak, že členské štáty nesmeli zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice je bezvýznamné, pretože v tomto konkrétnom prípade išlo o vnútroštátne právo nad rámec smernice. Slovenská republika teda nesprávne transformovala do svojho právneho poriadku Smernicu 2008/48, ak vo svojej vnútroštátnej právnej úprave vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

27. Požiadavka smernice k tejto otázke je tak jasná a zreteľná, že zo slovného spojenia smernice „dĺžka trvania zmluvy o úvere“ absolútne žiadnym výkladom nie je možné vyvodiť požiadavku, aby zmluva uvádzala termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

28. Požiadavka zákona je však od požiadavky smernice iná. Zákon uvádza, že zmluvy musia obsahovať „dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Niet žiadnych pochybností, že slovenský zákon ide nad rámec smernice a celkom jasne požaduje vyjadrenie tak doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Ak by slovenský zákonodarca chcel vyjadriť to isté, čo požaduje smernica, ktorá navyše obsahuje požiadavku tzv. úplnej harmonizácie, je zrejmé, že by použil takú istú terminológiu ako používa smernica. Avšak slovenský zákonodarca takúto terminológiu nepoužil, ale k termínu „dĺžka trvania zmluvy o úvere“ pridal slová „termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“.

29. Čo sa týka konštatovania, podľa ktorého pri posudzovaní dĺžky objektívnej premlčacej doby je potrebné rozlišovať o aký nedostatok zmluvy spôsobujúci vznik bezdôvodného obohatenia ide, toto je nezrozumiteľné. Podľa prvoinštančného súdu je rozdiel ak veriteľ neuvedie v zmluve vôbec niektorú povinnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona, pri ktorej objektívne nie je spochybniteľný jej nedostatok a iné je ak subjektívne môže sa vyjadrenie určitej náležitosti zmluvy vykladať rôzne. O takýto prípad ide aj pri náležitosti týkajúcej sa konečnej splatnosti úveru. V odôvodnení rozsudku však súd prvej inštancie konštatuje, že zmluva konečnú splatnosť úveru neobsahuje a poskytnutý úver sa musí posudzovať ako bezúročný a bez poplatkov.

30. V čase uzatvorenia zmluvy o úvere účinný osobitný právny predpis a to zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 9 ods. 2 upravoval osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Toto ustanovenie obsahovo rozsiahle nie je a medzi náležitosťami zmluvy uvádza i termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Táto náležitosť je tak významná, že s jej neuvedením zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v ustanovení § 11 ods. 1 písm. a/ spájal sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

31. Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy platila pri spotrebiteľských úveroch úprava vyžadujúca uvádzať konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru. Táto zákonom vyžadovaná osobitná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržaná nebola. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez uvedenia konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený. Záver o potrebe aplikácie trojročnej objektívnej premlčacej doby upravenej v ustanovení § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, a teda je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Navyše odporuje aj ustálenej rozhodovacej praxi Krajského súdu v Prešove prezentovanej množstvom rozhodnutí zdôrazňujúcich potrebu aplikácie 10 - ročnej premlčacej doby vyplývajúcej z ustanovenia § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri absencii obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

32. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením o potrebe začatia počítania behu 2 - ročnej subjektívnej premlčacej doby (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) od momentu úhrady poslednej splátky žalobkyňou dňa 16.7.2011.

33. Čo sa týka práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia toto podlieha premlčaniu. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a objektívna (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže predložiť. Subjektívna premlčacia doba je 2 - ročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

34. V súvislosti s posudzovaním behu 2 ročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, či žalobkyňa vstupovala do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným priložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným zákonom č. 129/2010 Z. z.. V čase úhrady poslednej splátky žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka bez právnického alebo ekonomického vzdelania nemohla ani len predpokladať, že žalovanému uhrádzala aj peňažné plnenia , na ktoré mu zákonný nárok nevznikol.

35. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného sa žalobkyňa podľa vlastného vyjadrenia dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v mesiaci marec roku 2015. K tomuto svojmu vyjadreniu predložila aj prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 31.3.2017 (č.l. 32 spisu). Ako sa s touto listinou majúcou vplyv na posúdenie začiatku plynutia 2 - ročnej subjektívnej premlčacej doby vyrovnal konajúci súd z odôvodnenia rozhodnutia známe nie je.

36. Obsahové náležitosti rozsudku určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

37. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Obdobným spôsobom náležitosti odôvodnenia rozsudku upravovalo ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016.

38. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

39. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

40. Keďže vydanie nepreskúmateľného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobkyňi, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ CSP rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

41. Po vrátení spisu bude úlohou súdu prvej inštancie pri posudzovaní vnesenej námietky premlčania vychádzať z 10 - ročnej objektívnej premlčacej doby a na novo posúdiť 2 - ročnú subjektívnu premlčaciu dobu od momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o relevantných skutkových okolnostiach pre podanie žaloby a teda o skutku nie zo zmluvy, ale o skutku z porušenia práva a teda o všetkých skutkových

zložkách bezdôvodného obohatenia. Muselo ísť o skutočnú a nie predpokladanú vedomosť o skutku z porušenia práva zakladajúceho nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Zároveň bude potrebné vytvoriť priestor pre procesnú obranu žalovaného k tvrdeniu žalobkyne o čase, kedy sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedela a k predloženému prehláseniu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 31.3.2017.

42. Ak následne uplatnený nárok žalobkyňou sa posúdi ako opodstatnený súd prvej inštancie bude musieť rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere ohľadom administratívneho poplatku a v zmluve o zabezpečení splátky úveru ohľadom odmeny za dohodnutú službu napriek tomu, že v tejto časti zmenu žaloby nepripustil. Platí totiž ustanovenie § 298 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve, alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

43. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

44. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).